LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

കാലഘട്ടത്തിൽ അവർ ഒരു കാരണവശാലും നിരക്ഷരരാകാൻ പാടില്ലെന്നുള്ള കാഴ്ചപ്പാടോടുകൂടിയാണ് സർക്കാർ ആ രംഗത്ത് കൂടുതൽ ശ്രദ്ധചെലുത്തി മുന്നോട്ടുപോകുന്നത്.

ശ്രീ. പി. ടി. എ. റഹീം: സർ, മഹാത്മാ ഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിക്കുപുറമെ ആദിവാസികൾക്ക് 100 ദിവസം അധികം ജോലി കൊടുക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ചും അങ്ങിവിടെ സൂചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ പദ്ധതികളെ സംബന്ധിച്ച് പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗം, ജനറൽ എന്നീ രീതിയിൽ പ്രത്യേകം കണക്കുകൾ സൂക്ഷിക്കണമെന്നും പ്രത്യേകമായി ചെയ്യണമെന്നുമുള്ള ഒരു നിർദ്ദേശം കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിൽനിന്നും ഇപ്പോഴുണ്ടായിട്ടുണ്ടോയെന്ന് വ്യക്തമാക്കാമോ?

ശ്രീ. കെ. രാധാകൃഷ്ണൻ: സർ, കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റ് ജാതീയമായി മഹാത്മാ ഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയെ തരംതിരിക്കാനാവശ്യമായ നിലപാട് സ്വീകരിച്ചതിനെതിരായി ശ്രീ. സി. കെ. ഹരീന്ദ്രൻ എം.എൽ.എ. ശ്രദ്ധ ക്ഷണിക്കൽ അവതരിപ്പിച്ചിരുന്നു. മഹാത്മാ ഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയെ ജാതീയമായി തിരിക്കുകയെന്നതല്ല ഇടതുപക്ഷ ഗവൺമെന്റിന്റെ നിലപാട്. അത് കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന്റെ നിലപാടാണ്. ആ നിലപാടിനെതിരായുള്ള നിലപാടാണ് സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ ആളുകളും സ്വീകരിക്കുന്നത്. ജാതീയമായി തൊഴിൽ വിഭജനം നടത്തുന്നതിനെതിരായ നിലപാട് സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റ് മുന്നോട്ടുപോകും.

(ചോദ്യം നൽകിയ ബഹുമാനപ്പെട്ട പ്രതിപക്ഷാംഗങ്ങൾ സീറ്റിൽ ഇല്ലാതിരുന്നതിനാൽ *482-ാം നമ്പർ ചോദ്യം ഉന്നയിക്കപ്പെട്ടില്ല.)

വനമേഖലയോട് ചേർന്നുള്ള തോട്ടം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ

2 (*483) ശ്രീ. കെ. പി. കുഞ്ഞമ്മദ് കുട്ടി മാസ്റ്റർ:
ശ്രീ. കെ. യു. ജനീഷ് കുമാർ:
ശ്രീ. ലിന്റോ ജോസഫ്:
ശ്രീ. പി. പി. സുമോദ്: താഴെ കാണുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്ക് വനം-വന്യജീവി വകുപ്പുമന്ത്രി സദയം മറുപടി നൽകുമോ:

(എ) വന്യജീവികൾ കൃഷിഭൂമിയിലിറങ്ങി നാശമുണ്ടാക്കുന്നതും വനമേഖലയോട് ചേർന്ന് കിടക്കുന്ന കൃഷിഭൂമിയിലെ മനുഷ്യ സാന്നിധ്യം വന്യജീവികൾക്ക് ഭീഷണിയാകുന്നതും കണക്കിലെടുത്ത് വനമേഖലയോട് ചേർന്നുള്ള തോട്ടം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോ; എങ്കിൽ അതിന്റെ വിശദാംശം ലഭ്യമാക്കാമോ;

(ബി) സംസ്ഥാനത്ത് കേരള ഫോറസ്റ്റ് ഡെവലപ്മെന്റ് കോർപ്പറേഷൻ വഴി നടത്തുന്ന വാണിജ്യാധിഷ്ഠിത വനവൽക്കരണ പരിപാടികൾ എന്തെല്ലാമാണെന്ന് അറിയിക്കുമോ;

(സി) തടി ആവശ്യത്തിനുള്ള മരങ്ങളും ഔഷധ സസ്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള സസ്യങ്ങളും നട്ടുപിടിപ്പിച്ച് വനോൽപ്പന്ന വികസനത്തിനും കാർഷിക വനവൽക്കരണത്തിനുമുള്ള പദ്ധതികളെക്കുറിച്ച് അറിയിക്കാമോ?

വനം-വന്യജീവി വകുപ്പുമന്ത്രി (ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ): സർ, (എ) സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. വന്യജീവികൾ കൃഷിഭൂമിയിലിറങ്ങി നാശമുണ്ടാക്കുന്നതും വനമേഖലയോട് ചേർന്നുകിടക്കുന്ന കൃഷിഭൂമിയിലെ മനുഷ്യ സാന്നിധ്യം വന്യജീവികൾക്ക് ഭീഷണിയാകുന്നതും കണക്കിലെടുത്ത് റീ-ബിൽഡ് കേരള ഡെവലപ്മെന്റ് പ്രോഗ്രാമിലുൾപ്പെടുത്തി, വനമേഖലയോട് ചേർന്നുള്ള സ്വകാര്യ എസ്റ്റേറ്റുകൾ അർഹമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകി ഏറ്റെടുത്ത് സ്വാഭാവിക വനങ്ങളായി മാറ്റുന്നതിനുള്ള ഒരു പദ്ധതി രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആദ്യഘട്ടത്തിൽ 6 ഡിവിഷനുകളിലായി 13 എസ്റ്റേറ്റുകളാണ് ഏറ്റെടുക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്നത്. ഇവയുടെ പ്രാഥമിക പരിശോധന നടത്തിവരുന്നു.

(ബി) കേരള വനവികസന കോർപ്പറേഷന്റെ കീഴിൽ 2025 ഹെക്ടർ യൂക്കാലിപ്റ്റസ്, 1674 ഹെക്ടർ അക്കേഷ്യ ഓറുക്കിലീഫോർമിസ് (Acacia auriculiformis) 177 ഹെക്ടർ മാഞ്ചിയം, 40 ഹെക്ടർ Acacia crassicarpa, 48 ഹെക്ടർ കുമ്പിൾ, 9.4 ഹെക്ടർ മഹാഗണി, 1.8 ഹെക്ടർ മട്ടി, 18 ഹെക്ടർ പൈൻ, 1 ഹെക്ടർ അൾനസ്, 63 ഹെക്ടർ ആൽബീസിയ, 18 ഹെക്ടർ ചന്ദനം, 81 ഹെക്ടർ രക്തചന്ദനം, 6 ഹെക്ടർ കാഷ്വറീന (Casuarena), 829 ഹെക്ടർ മുള, 358 ഹെക്ടർ കശുമാവ് എന്നീ തോട്ടങ്ങൾ നിലവിലുണ്ട്. കേന്ദ്ര സർക്കാർ അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള 2020-21 മുതൽ 2024-25 വരെയുള്ള മാനേജ്മെന്റ് പ്ലാനിന് വിധേയമായി വളർച്ചയെത്തിയ തോട്ടങ്ങൾ മുറിച്ചുമാറ്റി, വിൽപ്പന നടത്തി റീ-പ്ലാന്റിംഗ് നടത്തിവരികയുമാണ്.

(സി) നാഷണൽ മെഡിസിനൽ പ്ലാന്റ് ബോർഡിന്റെ ഫണ്ട് വിനിയോഗിച്ചുകൊണ്ട് വനം വകുപ്പ് സംസ്ഥാനത്ത് ഔഷധസസ്യങ്ങൾ നട്ടുപിടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗ്രീൻ ഇന്ത്യ മിഷൻ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി കൃഷിഭൂമിയിൽ വൃക്ഷങ്ങൾ ഇടവിളയായി നട്ടു വളർത്തുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. സാമൂഹ്യ വനവത്കരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി ഹരിത കേരളം പദ്ധതി മുഖേന വൃക്ഷത്തൈകൾ വിതരണം ചെയ്തുവരുന്നു. ഇത്തരത്തിൽ വിതരണം ചെയ്യുന്ന തൈകളിൽ തടി ഉപയോഗത്തിനുള്ളതും ഔഷധമൂല്യമുള്ളതുമായ തൈകളുമുൾപ്പെടുന്നു.

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

ശ്രീ. കെ. പി. കുഞ്ഞമ്മദ് കുട്ടി മാസ്റ്റർ: സർ, 'കണ്ടാൽ പഠിച്ചില്ലെങ്കിൽ കൊണ്ടാൽ പഠിക്കും' എന്നൊരു പഴമൊഴിയുണ്ട്. കൊണ്ടാലും പഠിക്കാത്തവരാണ് പ്രതിപക്ഷമെന്ന് തെളിയിക്കുന്ന നടപടിയാണ് അവർ സ്വീകരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. മലയോര മേഖലകളിലെ കർഷകരുടെ ജീവൽപ്രശ്നമാണ് ഇവിടെ ചർച്ച ചെയ്യുന്നത്. കർഷകർക്കുവേണ്ടി എപ്പോഴും മുതലക്കണ്ണീരൊഴുക്കുന്ന അവരുടെ കാപട്യം കൂടുതൽ വ്യക്തമാകുകയാണ്. വന്യമൃഗങ്ങളും മനുഷ്യരും തമ്മിലുള്ള സംഘർഷം ലഘൂകരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഒട്ടനവധി പദ്ധതികൾ സംസ്ഥാന സർക്കാരും വനം വകുപ്പും സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത് സ്വാഗതാർഹമാണ്. പക്ഷേ അതൊന്നും പ്രശ്നത്തിന് പരിഹാരമായിട്ടില്ലെന്നതാണ് വസ്തുത. വെള്ളത്തിനും ഭക്ഷണത്തിനും വേണ്ടിയാണ് ആനയുൾപ്പെടെയുള്ള വന്യമൃഗങ്ങൾ നാട്ടിലേയ്ക്ക് ഇറങ്ങുന്നത്. കാട്ടിനകത്തുതന്നെ വന്യമൃഗങ്ങൾക്കാവശ്യമായ വെള്ളവും ഭക്ഷണവും ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പദ്ധതികളെന്തെങ്കിലും ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ടോ; അക്കാര്യം വ്യക്തമാക്കാമോ?

ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ: സർ, ബഹുമാനപ്പെട്ട മെമ്പർ ഇവിടെ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ വിവരണാതീതമായ തരത്തിലാണ് സംസ്ഥാനത്ത് വന്യമൃഗങ്ങൾ മനുഷ്യജീവനും സ്വത്തിനും ഭീഷണിയായി വരുന്നത്. അതിന് പല കാരണങ്ങളും വിദഗ്ധർ തന്നെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇക്കാര്യത്തിൽ രണ്ട് രീതിയിലുള്ള നിലപാടാണ് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. വന്യമൃഗങ്ങൾ നാട്ടിലേയ്ക്കിറങ്ങുന്നതിനെ തടസ്സപ്പെടുത്തുന്നതിനാവശ്യമായ സംരക്ഷണ വേലികളും മറ്റ് പ്രവർത്തനങ്ങളുമാണ് നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. വന്യമൃഗങ്ങൾ നാട്ടിലേയ്ക്കിറങ്ങാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന ഘടകങ്ങളെ ഇല്ലാതാക്കി അവയെ വനത്തിനകത്തുതന്നെ നിലനിർത്താനാവശ്യമായ നടപടിയെ കുറിച്ചാണ് ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗം ചോദിച്ചത്. അതുകൊണ്ടാണ് ഈ ചോദ്യം വളരെ പ്രസക്തമാണെന്ന് ഞാൻ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചത്. വന്യമൃഗങ്ങളുടെ എണ്ണം കഴിഞ്ഞ 5 വർഷത്തിനിടയിൽ 25-30 ശതമാനമായി വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെ വർദ്ധിക്കുന്നതിനനുസരിച്ച് അവയുടെ ആവാസമേഖലകൾ നഷ്ടപ്പെടുകയും ലഭിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന വനവിഭവങ്ങളിലും ശുദ്ധജലത്തിലും കുറവ് അനുഭവപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ഇത് പരിഗണിച്ചുകൊണ്ടാണ് മുൻ എൽ.ഡി.എഫ്. സർക്കാരിന്റെ ഭരണകാലത്ത് വനത്തിനുള്ളിൽ ചതുപ്പ് നിലമായി കിടക്കുന്ന ഭൂമിയിൽ ജലം സംഭരിച്ചുവയ്ക്കാനുള്ള നിർമ്മിതികൾ ആരംഭിച്ചത്. അതുപോലെ മൃഗങ്ങൾക്ക് ഇഷ്ടപ്പെട്ട ചില പ്രത്യേകതരം മരങ്ങളും വനവിഭവങ്ങളുമുണ്ട്. ഇത്തരത്തിൽ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളിൽ പുതിയ തരത്തിലുള്ള വനവൽക്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തി അവ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടിയും സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗം ഇവിടെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച കാര്യം

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

ശരിയാണ്. പക്ഷേ ഗവൺമെന്റ് മുൻഗണന നൽകി ആ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് വേഗത കൂട്ടാൻ ശ്രമിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. ഇതിനാവശ്യമായ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കി സമർപ്പിക്കാൻ ബഹുമാനപ്പെട്ട മുഖ്യമന്ത്രി ഞങ്ങളോട് നിർദ്ദേശിച്ചതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ത്വരിതഗതിയിൽ നടന്നുവരികയാണ്. ഞാനും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ അറിയിക്കണമെന്ന് ബഹുമാനപ്പെട്ട എം.എൽ.എ.-മാരോട് രേഖാമൂലം അഭ്യർത്ഥിച്ചിരുന്നു. ഭൂരിപക്ഷം എം.എൽ.എ.-മാരും ഇപ്പോൾത്തന്നെ അഭിപ്രായങ്ങൾ അറിയിച്ച് കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇതിനുപുറമേ 14 ജില്ലകളിലും വനമേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രദേശങ്ങളിൽ എം.എൽ.എ.-മാരുടെയും പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റുമാരുടെയും സംയുക്തയോഗം വിളിച്ചുചേർത്ത് അഭിപ്രായങ്ങൾ നേരിൽത്തന്നെ ആരായാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. വളരെ പ്രാധാന്യത്തോടുകൂടിത്തന്നെയാണ് ഗവൺമെന്റ് ഈ പ്രശ്നം കൈകാര്യം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

ശ്രീ. കെ. പി. കുഞ്ഞമ്മദ് കുട്ടി മാസ്റ്റർ: സർ, വന്യജീവികളുടെ ആക്രമണത്തിൽ കൃഷിനാശമുണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞാൽ ലഭിക്കുന്ന നഷ്ടപരിഹാരത്തുക വളരെ തുച്ഛമാണ്. 25 സെന്റ് കൃഷി നഷ്ടപ്പെട്ട് കഴിഞ്ഞാൽ കപ്പയ്ക്ക് 165 രൂപയാണ് നഷ്ടപരിഹാരം. അതുപോലെ കുലച്ച തെങ്ങിന് 770 രൂപ, കുലയ്ക്കാത്ത തെങ്ങിന് 385 രൂപ, വാഴ കുലച്ചതിന് 110 രൂപ, കുലയ്ക്കാത്തതിന് 83 രൂപ, റബ്ബർ 330 രൂപ, വെട്ടാത്ത റബ്ബറിന് 220 രൂപ, കുരുമുളക് 83 രൂപ, കശുമാവ് 165 രൂപ എന്നിങ്ങനെയാണ് നഷ്ടപരിഹാരം ലഭിക്കുന്നത്. ഇങ്ങനെ ലിസ്റ്റ് പരിശോധിച്ചാൽ വളരെ ദയനീയമായ ചിത്രമാണ് കാണാൻ കഴിയുന്നത്. അതുകൊണ്ട് ഈ നഷ്ടപരിഹാരത്തുക കാലോചിതമായി പരിഷ്കരിക്കാനും സമയബന്ധിതമായി നൽകാനുമുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കുമോ; അതോടൊപ്പം ന്യായയുക്തമായ നഷ്ടപരിഹാരം കൃഷിക്കാർക്ക് ഉറപ്പുവരുത്തുന്ന രൂപത്തിൽ ഒരു ഇൻഷ്വറൻസ് പദ്ധതിയേർപ്പെടുത്താൻ കഴിയുമോ?

ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ: സർ, ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗം ശരിയായ കാര്യമാണ് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചത്. ഇപ്പോൾ വനം വകുപ്പല്ല കാർഷിക വിളകൾക്ക് നൽകുന്ന നഷ്ടപരിഹാരത്തിന്റെ തോത് നിർണ്ണയിക്കുന്നത്. കാർഷികവിളകൾക്ക് നേരിട്ട നഷ്ടങ്ങളുടെ പരിഹാരമായി എത്ര തുക നൽകാമെന്ന് തീരുമാനിക്കുന്നത് കൃഷി വകുപ്പാണ്. 2015-ലാണ് അത് പരിഷ്കരിച്ചത്, അതിനുശേഷം ഒരു പരിഷ്കാരവുമുണ്ടായിട്ടില്ല. ഇക്കാര്യത്തിൽ കൃഷിവകുപ്പുമായി ആലോചിച്ച് പരിഷ്കാരം വരുത്തേണ്ടതുണ്ട്. പക്ഷേ അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ കർഷകരുടെ മേൽ ഒരു വാൾപോലെ കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന്റെ മാനദണ്ഡങ്ങൾ വരും, ആ മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കുള്ളിൽ നിന്നുകൊണ്ട് ഈ പ്രശ്നം പരിഹരിക്കാൻ ശ്രമിച്ചാൽ,

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

ഹതഭാഗ്യരായ കർഷകരെ നമുക്ക് ഒരു കൈത്താങ്ങായി സഹായിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നുള്ളതാണ് വസ്തുത. എന്തായാലും ഒരാക്ഷേപം ഉയർന്നുവന്നിട്ടുള്ളത് കൃഷി വകുപ്പ് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതിനേക്കാൾ കുറഞ്ഞ തുകയാണ് വനമേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നാശനഷ്ടങ്ങളുണ്ടാകുമ്പോൾ കർഷകർക്ക് ലഭിച്ചുവരുന്നതെന്നാണ്. അത് പരിശോധിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. മറ്റൊന്ന്, മുമ്പ് നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കിയിട്ടുള്ള ആളുകൾക്ക് വളരെയധികം തുക ഫണ്ടിന്റെ അപര്യാപ്തതമൂലം കൊടുത്തു തീർക്കാനുണ്ട്. ഇക്കാര്യം ബഹുമാന്യനായ ധനകാര്യ വകുപ്പുമന്ത്രിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. പരിമിതമായ സാമ്പത്തിക പ്രശ്നങ്ങൾക്കിടയിൽ ഏതളവുവരെ സഹായിക്കാൻ കഴിയുമെന്നത് അനുഭാവപൂർവ്വം പരിഗണിക്കാമെന്നാണ് അദ്ദേഹം അറിയിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഏതായാലും യുദ്ധകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ പരിഹാരം കാണേണ്ട പ്രശ്നം തന്നെയാണിതെന്ന് ഗവൺമെന്റിന് ബോദ്ധ്യമുണ്ട്. അതിനനുസരിച്ച് സർക്കാർ പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണ്.

<u>ശ്രീ. കെ. യു. ജനീഷ് കുമാർ</u>: സർ, ബഹുമാനപ്പെട്ട വനം വകുപ്പുമന്ത്രി ചുമതല ഏറ്റെടുത്തതിനുശേഷം കെ.എഫ്.ഡി.സി. (Kerala Forest Development Corporation) മേഖലയിലെ തൊഴിലാളികളുടെ പ്രശ്നം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനും പരിഹരിക്കുന്നതിനുംവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ യോഗം വിളിക്കുകയും അതിന്റെ ഭാഗമായി പ്രതിസന്ധി അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന തൊഴിലാളികൾക്കും കെ.എഫ്.ഡി.സി.-ക്കും 3 കോടി രൂപ കഴിഞ്ഞദിവസം ഗവൺമെന്റിൽനിന്നും അനുവദിക്കുകയുമുണ്ടായി. ഈ നടപടിയെ ഞാൻ അഭിനന്ദിക്കുന്നു. കെ.എഫ്.ഡി.സി.-യിലെ തൊഴിലാളികൾക്ക് മിനിമം കൂലി വ്യവസ്ഥ ചെയ്തുകൊണ്ട് 2016-ലും 2018-ലും ഉത്തരവിറക്കിയിരുന്നു. പക്ഷേ കെ.എഫ്.ഡി.സി.-യുടെ പല തോട്ടങ്ങളിലും ഈ കൂലി യാഥാർത്ഥ്യമായിട്ടില്ല, 290 രൂപയ്ക്കാണ് ഇപ്പോഴും പല സ്ഥലങ്ങളിലും തൊഴിലാളികൾ ജോലി ചെയ്യുന്നത്. ഇത് അങ്ങയുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ? അതോടൊപ്പം ഗവിയുൾപ്പെടെയുള്ള എസ്റ്റേറ്റുകളിൽ നിന്നും നൂറിലധികം താൽക്കാലിക തൊഴിലാളികളെ മാറ്റി നിർത്തപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇത് ഉൽപ്പാദനം കുറയുന്നതിനും കെ.എഫ്.ഡി.സി. വീണ്ടും നഷ്ടത്തിലേയ്ക്ക് എത്തുന്നതിനും ഇടയാകും. ഇക്കാര്യവും അങ്ങയുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ; ഇത് പരിഹരിക്കാനാവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കുമോ?

<u>ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ</u>: സർ, കേരള വനവികസന കോർപ്പറേഷൻ ഇപ്പോൾ കടുത്ത സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയിലൂടെ കടന്നുപോകുകയാണ്. അതിന് പ്രധാന കാരണം വനമേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിപണന സാദ്ധ്യതകൾ വളരെയേറെ മങ്ങിയിരിക്കുന്നുവെന്നതാണ്. തുടർച്ചയായി മൂന്നാം വർഷവും

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

കോവിഡിന്റെ ആക്രമണംമൂലം സഞ്ചാരികൾ വരികയോ വനവിഭവങ്ങൾ വിൽപ്പന നടത്തുന്ന സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽനിന്ന് അവ വാങ്ങുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. ഇതിന്റെ ഫലമായി വലിയ വരുമാനക്കുറവാണ് ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. അതുപോലെ ഗവിയിലെ ഏലം തോട്ടങ്ങളിൽ ഇപ്പോൾ ഹാർവെസ്റ്റിംഗ് നടക്കുന്നില്ല. അത് നടത്താനാവശ്യമായ നിലപാടുകൾ സ്വീകരിച്ചാൽ നമ്മുടെ വരുമാനം വർദ്ധിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും. ഒരു ഘട്ടത്തിൽ നല്ലൊരു സംഖ്യ ഗവൺമെന്റിന് തരുന്ന സ്ഥാപനമായിരുന്ന കെ.എഫ്.ഡി.സി. ഈ സ്ഥാപനത്തെ പ്രതിസന്ധിയിലാക്കിയതിന് നിരവധി കാരണങ്ങളുണ്ട്. ഇവിടെ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ അതിനെയെങ്ങനെ ശക്തിപ്പെടുത്താൻ കഴിയുമെന്ന ചർച്ചകൾ ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥരുമായി ഇതിനകം ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ ഭാഗമായിട്ടാണ് ധനകാര്യ വകുപ്പ് 3 കോടി രൂപ ഓണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട താൽക്കാലികാവശ്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കാൻ വകുപ്പിന് നൽകിയിട്ടുള്ളത്. അതിന് ധനകാര്യ വകുപ്പിനോടുള്ള നന്ദി രേഖപ്പെടുത്താനും ഈ സന്ദർഭം ഞാൻ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുകയാണ്. നമുക്ക് ഈ സ്ഥാപനം നല്ല രീതിയിൽ കൊണ്ടുപോകണമെന്നതന്നെയാണ് ആഗ്രഹം.

ശ്രീ. ലിന്റോ ജോസഫ്: സർ, ബഹുമാനപ്പെട്ട വകുപ്പുമന്ത്രിയുടെ മറുപടിയിൽ കാർഷിക വിളകളുടെ നഷ്ടം കണക്കാക്കുന്നതിന് കൃഷി വകുപ്പിനാണ് ചുമതല വരുന്നത്. പക്ഷേ വന്യമൃഗങ്ങളുടെ കടന്നു കയറ്റത്തിന്റെ ഭാഗമായി കർഷകർക്ക് വിളകൾ നഷ്ടപ്പെടുന്നത് കാറ്റ്, മഴ, ഉരുൾപൊട്ടൽ തുടങ്ങിയ പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങളുടെ ഭാഗമായി വരുന്ന കാർഷിക വിളകളുടെ നഷ്ടംപോലെയല്ല. ഇവ രണ്ടും കൃഷി വകുപ്പ്, വനം വകുപ്പ് എന്ന നിലയിൽ പ്രത്യേകമായി കണ്ടുകൊണ്ട് ഓരോ വകുപ്പിനും കീഴിൽ വരുന്ന നാശനഷ്ടങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേക പരിഗണന നൽകേണ്ടതുണ്ട്. നേരത്തേ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ ഒരു തെങ്ങ് നഷ്ടപ്പെട്ടാൽ കൊടുക്കുന്ന നഷ്ടപരിഹാരം 770 രൂപയാണ്; ഇത് തീരെ അപര്യാപ്തമാണ്. മലയോര മേഖലയിലെ കർഷകർ വലിയ പ്രതിസന്ധിയിലാണ്, അതുകൊണ്ട് കൃഷിവകുപ്പ് എന്ന നിലയിൽ നഷ്ടം കണക്കാക്കുന്ന സമ്പ്രദായം മാറ്റി പകരം വനംവകുപ്പിനു കീഴിൽ കൊണ്ടുവന്ന് നഷ്ടം കണക്കാക്കാനുള്ള ഉചിതമായ തീരുമാനമെടുക്കുമോ?

ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ: സർ, നേരത്തേ നൽകിയ ഉത്തരത്തിൽ ഞാൻ ഏറെക്കുറെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്തായാലും അങ്ങ് ഉന്നയിച്ച പ്രശ്നം ഗുരുതരമാണ്. ഇപ്പോൾ നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള മൂല്യനിർണ്ണയരീതി തെറ്റാണ്. ആ രീതി മാറ്റുന്നതിനായി ഏതൊക്കെ തലങ്ങളിലുള്ള ചർച്ചകളും തീരുമാനങ്ങളുമാണ് വേണ്ടതെന്ന് പരിശോധിച്ച് അവ നിർവ്വഹിക്കാൻ സർക്കാർ ആത്മാർത്ഥമായി ശ്രമിക്കുന്നതാണ്.

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

ശ്രീ. പി. പി. സുമോദ്: സർ, സ്വാഭാവിക വനങ്ങളുടെ നശീകരണം പ്രകൃതി നേരിടുന്ന ഒരു വിപത്താണ്. പ്രളയാനന്തര കേരളത്തിന്റെ പുനർനിർമ്മാണത്തിനും സ്വാഭാവിക വനങ്ങളുടെ പുനഃസ്ഥാപനത്തിനുമായി സ്വകാര്യ എസ്റ്റേറ്റുകൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ സർക്കാർ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ടോയെന്ന് വ്യക്തമാക്കുമോ?

ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ: സർ, വനമേഖലയുമായി ചേർന്നുകിടക്കുന്ന സ്വകാര്യ എസ്റ്റേറ്റുകൾ അർഹമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് റീ-ബിൽഡ് കേരള ഡെവലപ്മെന്റ് പ്രോഗ്രാമിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി നടപടി ആരംഭിക്കുന്നുണ്ട്. ആറ് ഡിവിഷനുകളിലായി 27 കേന്ദ്രങ്ങളിൽ അത്തരത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നല്ല രീതിയിൽ നടന്നുവരികയാണ്. കുറച്ച് സ്ഥലംകൂടി ഇനിയും ഏറ്റെടുക്കാനുണ്ട്. അവ ഏറ്റെടുക്കുന്ന മുറയ്ക്ക് വനവിസ്തൃതി വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്. അതോടൊപ്പം വന്യജീവികളുടെ ആവാസമേഖല സുരക്ഷിതമാക്കാനുള്ള നടപടിയും കൂട്ടിച്ചേർത്തുകൊണ്ടാണ് പരിഹാരം കാണാൻ ശ്രമിക്കുന്നത്.

ശ്രീ. ഇ. ചന്ദ്രശേഖരൻ: സർ, വന്യജീവികൾ ജനവാസ കേന്ദ്രങ്ങളിലേയ്ക്കിറങ്ങി കൃഷിക്കും മനുഷ്യജീവനും ഭീഷണി സൃഷ്ടിക്കുന്ന പ്രവണത സംസ്ഥാനാതിർത്തികളിൽ കൂടുതലായി കാണപ്പെടുകയാണ്. ഇത്തരമൊരു സാഹചര്യത്തിലാണ് വനഭൂമിയോട് ചേർന്നുകിടക്കുന്ന ആൾപ്പാർപ്പുള്ള സ്ഥലമുൾപ്പെടെ, തോട്ടഭൂമിയടക്കം വനംവകുപ്പതന്നെ ഏറ്റെടുക്കുന്ന നടപടി ആരംഭിച്ചത്. വനംവകുപ്പ് ഏറ്റെടുത്തിട്ടുള്ള അത്തരം ഭൂമിയുടെ നഷ്ടപരിഹാരം നിശ്ചയിക്കുകയല്ലാതെ എത്ര വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞാലും ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് ആ തുക ലഭിക്കുന്നില്ലെന്ന പരാതി പൊതുവേ നിലനിൽക്കുകയാണ്. പലതും എനിക്ക് നേരിട്ട് അറിയാവുന്നതാണ്. ഏകദേശം എട്ട് വർഷത്തോളമായി അവർക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാൻ കഴിയാത്ത സാഹചര്യമാണുള്ളത്. വനമേഖലയോട് ചേർന്ന് കിടക്കുന്ന ഇത്തരം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാൻ നടപടി സ്വീകരിക്കുന്നതോടൊപ്പം നിശ്ചിത സമയത്തിനുള്ളിൽ നഷ്ടപരിഹാരത്തുക കിട്ടുമെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൂടി സ്വീകരിക്കുമോ?

ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ: സർ, അനുഭവത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ബഹുമാനപ്പെട്ട കാഞ്ഞങ്ങാട് എം.എൽ.എ. പ്രശ്നം അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. അത് വളരെ ശരിയാണെന്ന് നമുക്കെല്ലാവർക്കും ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണ്. ഈ വിഷയത്തിലെ ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട പ്രശ്നം പ്ലാൻ, നോൺ പ്ലാൻ ഫണ്ടിനങ്ങളിലായി നമുക്ക് ലഭ്യമാകുന്ന പണം കഴിഞ്ഞ രണ്ടുമൂന്ന് വർഷമായി കുറഞ്ഞു വരുന്നുണ്ടെന്നുള്ളത് വസ്തുതയാണ്. തത്ഫലമായി നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്ന കാര്യത്തിൽ കാലതാമസം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. സാമ്പത്തിക പ്രയാസമാണ് അതിന് കാരണം. എന്നാലത് കർഷകരോട് പറയാൻ കഴിയുന്ന ന്യായവുമല്ല. എങ്ങനെ കൂടുതൽ പണം ലഭ്യമാക്കാൻ കഴിയുമെന്ന കാര്യം സർക്കാർ സജീവമായി പരിശോധിക്കുമെന്ന് ഞാൻ ഉറപ്പുതരികയാണ്.

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

ശ്രീ. മാത്യു ടി. തോമസ്: സർ, ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) ഏഴ് വർഷത്തിൽ ഒരിക്കൽ പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന റിപ്പോർട്ടുണ്ട്, അതിന്റെ ആറാമത്തെ റിപ്പോർട്ട് ജനീവയിൽവച്ച് ഈയടുത്ത ദിവസം പുറപ്പെടുവിക്കുകയുണ്ടായി. പ്രസ്തുത റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കിയത് 234 ശാസ്ത്രജ്ഞരാണ്. ഭൂമിയുടെ നിലനിൽപ്പിന് ആപത്കരമായ ചില പ്രവണതകൾ ഉടലെടുത്തതായി ആ റിപ്പോർട്ടിൽ പറയുന്നുണ്ട്. പത്ത് വർഷത്തിനിടയിൽ 17 മീറ്റർ കടൽ കരയിലേയ്ക്ക് കയറുമെന്നും സമുദ്രനിരപ്പ് ഒരു മീറ്റർവരെ ഉയരാൻ സാദ്ധ്യതയുണ്ടെന്നും മറ്റുമുള്ള നിരവധി കാര്യങ്ങൾ റിപ്പോർട്ടിലുണ്ട്, ഇതെല്ലാം ആഗോളവിഷയമാണ്. ഇതിനുള്ള ഒരേയൊരു മറുപടി 'മരം' ആണ്. നമ്മുടെ സാമൂഹ്യ വനവത്കരണ പരിപാടികളും മറ്റുപദ്ധതിയിലുള്ള പരിപാടികളും പലയിടത്തും ഒരു ചടങ്ങ് നിർവ്വഹണമായി മാറുന്നുവോയെന്ന ആശങ്കയുണ്ട്. പ്രത്യേകിച്ചും മേൽസൂചിപ്പിച്ച പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഫലപ്രാപ്തി ലക്ഷ്യംവച്ചുകൊണ്ട് വളരെ ഫലപ്രദമായതും ഗൗരവത്തോടെയുമുള്ള ഇടപെടലുകളും പരിശോധനകളും ഏതെല്ലാം തരത്തിൽ വനം വകുപ്പ് നടത്തുന്നുണ്ടെന്ന് വ്യക്തമാക്കുമോ?

ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ: സർ, ഗുരുതരമായ സാഹചര്യം സംബന്ധിച്ചാണ് ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചത്. വനമാണ് പരിഹാരമെന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർദ്ദേശം എല്ലാവരും അംഗീകരിച്ച കാര്യം തന്നെയാണ്. സംസ്ഥാനത്ത് 29 ശതമാനം ഭൂമിയാണ് വനമേഖലയായി ഇപ്പോൾ അവശേഷിക്കുന്നത്. നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ ഏതാണ്ട് സാധാരണ ഭൂമിയുടെ ആറിലൊന്ന് ഭാഗവും ജലം മണ്ണിലേയ്ക്കിറങ്ങാത്ത പ്രതലങ്ങളായി മാറിക്കഴിഞ്ഞു. ആകെ കിട്ടുന്ന മഴയുടെ അളവിൽ കുറവില്ലെങ്കിലും ഭൂമിയിലേയ്ക്ക് ജലമിറങ്ങാത്തതിന്റെ ഫലമായും ചുരുങ്ങിയ ദിവസത്തിനകം അത്രയേറെ അളവിൽ മഴ പെയ്യുന്നതുകൊണ്ടും ശക്തിയായി വെള്ളം ഒലിച്ചു പോകുകയാണ്. ഭൂമിയുടെ ജലനിരപ്പ് താഴുകയും സമുദ്രത്തിലെ ജലനിരപ്പ് ഉയരുകയും ചെയ്യുന്നതിന് ഇത് കാരണമാകുന്നുണ്ടെന്ന് വിദഗ്ധർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത് കൂട്ടി ചെയ്യാൻ മാത്രമേ എനിക്ക് സാധിക്കുകയുള്ളൂ. ഈ അവസ്ഥാവിശേഷത്തിന് പരിഹാരമായി നമ്മൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള വനവത്കരണ പരിപാടിയിലെ നടപടികളിലുള്ള ആശങ്കയാണ് ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗം ഇവിടെ ഉയർത്തിയത്. ചടങ്ങുകൾ മാത്രമായി കുറേക്കാലം അത്തരത്തിൽ പോയിരുന്നു. ഇതുവരെ വച്ചുപിടിപ്പിച്ച വൃക്ഷത്തൈകളുടെ എണ്ണം കണക്കാക്കിയാൽ നിലവിലുള്ളതിനേക്കാൾ 2 ശതമാനത്തിലധികമെങ്കിലും വനവിസ്തൃതിയുണ്ടാക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. ആ യാഥാർത്ഥ്യം മനസ്സിലാക്കി ഉത്തരവാദിത്വം ഏൽപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വനവത്കരണ പരിപാടിയാണ് ഈ വർഷത്തെ പരിസ്ഥിതിദിനത്തോടും വനമഹോത്സവത്തോടും അനുബന്ധിച്ച് നമ്മൾ നടത്തിപ്പോന്നിട്ടുള്ളത്. ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗത്തിന്റെ പ്രദേശത്തെ,

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

പ്രസിദ്ധമായ തിരുവല്ലയിലെ കോളേജിൽ ഉത്തരവാദിത്വബോധത്തോടെ സ്ഥാപനവനവത്കരണ പരിപാടികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇക്കാര്യത്തിൽ ഒരു സോഷ്യൽ ഓഡിറ്റ് വേണമെന്ന് തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. വിദ്യാവനം, സ്ഥാപന വനവത്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പരിപാടികൾ എന്നിവ മൂന്ന് വർഷം കൂടുമ്പോൾ പരിശോധിക്കുന്നതിനും നല്ല നിലവാരം പുലർത്തുന്നയാളുകൾക്ക് അവാർഡുകൾ നൽകുന്നതിനുമുള്ള നടപടിയും ഇതിനകം സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ശ്രീ. എ. രാജു: സർ, എന്റെ നിയോജകമണ്ഡലത്തിൽ കടുവയുടെയും പുലിയുടെയും തുടർച്ചയായുള്ള ആക്രമണത്തിൽ പശുക്കളടക്കമുള്ള വളർത്തുമൃഗങ്ങൾ കൊല്ലപ്പെടുന്ന സാഹചര്യമുണ്ട്. കഴിഞ്ഞ ആറു മാസത്തിനുള്ളിൽ നാൽപ്പതോളം പശുക്കളെയാണ് ഇങ്ങനെ ആക്രമിച്ചിട്ടുള്ളത്. ജനവാസകേന്ദ്രങ്ങളിൽ വന്യജീവി ആക്രമണം കൂടുതലായി നടന്നുവരുന്നതിനാൽ ഇതിനെ മുൻകൂട്ടി തടയുന്നതിനായി കൂടുകളും നിരീക്ഷണ ക്യാമറകളും സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കുമോ?

ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ: സർ, വനം വകുപ്പിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ വന്യജീവി ആക്രമണമുണ്ടാകുന്ന മേഖലകളെ കണ്ടെത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ആ പ്രദേശങ്ങളിലിപ്പോൾ പ്രത്യേക തരത്തിലുള്ള സ്ക്വാഡുകളെ നിയോഗിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പരിശോധനയാണ് നടക്കുന്നത്. പഴയ രീതിയിലുള്ള സമ്പ്രദായമാണ് ഏറെക്കുറെ ഇപ്പോഴും അവിടെ നിലനിൽക്കുന്നത്. അവ ഫലപ്രദമല്ലെന്ന് കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്. യഥാസമയം കർഷകർക്ക് വിവരം കൊടുക്കാനുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ ഇപ്പോഴും പരിമിതമാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ മേൽസൂചിപ്പിച്ച തരത്തിലുള്ള പരിശോധനാ ടീമുകളെ സായുധരാക്കാനും അതിനായി അവരെ സജ്ജമാക്കാനുമുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ വർഷംതന്നെ അതുസംബന്ധിച്ച ബൃഹത്തായ പരിപാടികൾ വനം വകുപ്പ് പരിശോധിച്ചുവരുന്നുണ്ട്.

ഗ്രീൻ ക്ലീൻ ഹാർബർ പദ്ധതി

3(*484) ഡോ. സുജിത് വിജയൻപിള്ള :
ഡോ. കെ. ടി. ജലീൽ:
ശ്രീമതി യു. പ്രതിഭ:
ശ്രീ. ടി. പെ. മധുസൂദനൻ: താഴെക്കാണുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്ക് മത്സ്യബന്ധനം, സാംസ്കാരികം, യുവജനക്ഷേമ വകുപ്പുമന്ത്രി സദയം മറുപടി നൽകുമോ:

(എ) ഈ സർക്കാരിന്റെ ആദ്യ വർഷത്തിൽ ഹാർബർ എഞ്ചിനീയറിംഗ് വകുപ്പ് മുഖേന പൂർത്തിയാക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്ന അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസന പദ്ധതികൾ ഏതെല്ലാമാണെന്ന് വ്യക്തമാക്കാമോ;